

25.05.2021

SİRKÜLER 2021/40: Yabancı Kaynakları Öz Kaynaklarını Aşan Kurumlar Vergisi Mükelleflerinde Finansman Gider Kısıtlaması Uygulaması Konusunda Kurumlar Vergisi Tebliği Yayımlandı

2021/37 sirkülerimizde, finansman gider kısıtlaması uygulaması konusunda Gelir İdaresi Başkanlığı internet sitesinde yayınlanan **Kurumlar Vergisi Tebliği taslağında** yer alan hususlar özetlenmişti. Adı geçen tebliğ 25 Mayıs 2021 tarihli Resmi Gazetede Kurumlar Vergisi Genel Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Seri No 18) olarak yayımlanmış olup, taslak tebliğde cüzi değişiklikler yapılarak nihai tebliğin son halini aldığı gözlenmiştir. Tebliğde finansman gider kısıtlaması dışındaki konular da yer almış olup, sirkülerimizde sadece finansman gider kısıtlamasına dair hususlar açıklanmıştır.

Finansman gider kısıtlaması 6322 sayılı Kanunun 37'nci maddesiyle 1/1/2013 tarihinden itibaren yürürlüğe girmek üzere Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 11 inci maddesinin birinci fıkrasına eklenen (i) bendindeki düzenlemeye istinaden uygulanmaktadır.

Kanunda, kullandıkları yabancı kaynakları öz kaynaklarını aşan kurumlar vergisi mükelleflerinde (kredi kuruluşları, finansal kuruluşlar, finansal kiralama, faktoring ve finansman şirketleri hariç) aşan kısma münhasır olmak üzere, **yatırımın maliyetine eklenenler hariç**, işletmede kullanılan yabancı kaynaklara ilişkin;

- **Faiz,**
- **Komisyon,**
- **Vade farkı,**
- **Kâr payı,**
- **Kur farkı ve benzeri adlar altında yapılan,**

Gider ve maliyet unsurları toplamının %10'unu aşmamak üzere Cumhurbaşkanınca kararlaştırılan kısmın kanunen kabul edilmeyen gider (KKEG) olarak dikkate alınacağı belirtilmiştir.

Taninan yetkiye istinaden, 4/2/2021 tarihli ve 31385 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 3490 sayılı Cumhurbaşkanı Kararıyla 1/1/2021 tarihinden itibaren başlayan vergilendirme dönemi kazançlarına uygulanmak üzere yabancı kaynaklara ilişkin gider ve maliyet unsurlarının **%10'unun** kurum kazancının tespitinde indiriminin kabul edilmeyeceği düzenlenmiştir.

Dolayısıyla, yabancı kaynakları öz kaynaklarını aşmış olan kurumlar vergisi mükelleflerinin, aşan kısım sınırlı olmak üzere, yabancı kaynaklara ilişkin faiz, komisyon, vade farkı, kâr payı, kur farkı ve benzeri adlar altında yapılan gider ve maliyet unsurları toplamının %10'luk kısmı, kurum kazancının tespitinde KKEG olarak dikkate alınacaktır.

Özet Tablo

Uygulamanın Başlangıcı	2021 Yılı'nın İlk Geçici Vergi Dönemi
Kapsama giren mükellefler	Bilanço esasına göre defter tutan kurumlar vergisi mükellefleri (Kredi kuruluşu, finansal kuruluş, finansal kiralama, faktoring ve finansman şirketleri hariç)
Finansman gider kısıtlaması hesaplamasında dikkate alınacak yabancı kaynaklar	VUK'a göre düzenlenecek bilançonun III-Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar+IV-Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklar Toplamıdır.
Kısıtlama kapsamındaki finansman giderinin tespiti	Her geçici vergi döneminin son gününde düzenlenecek bilançoda yabancı kaynakların özkaynakları aşan kısmı tespit edilecek, aşan kısma isabet eden finansman giderlerinin %10'u kurum kazancının tespitinde KKEG olarak dikkate alınacaktır.
Finansman gider kısıtlamasına tabi giderler	<ul style="list-style-type: none">• Faiz,• Komisyon,• Vade farkı,• Kâr payı, kur farkı ve benzeri adlar altında yapılan gider ve maliyet unsurları,• Kredi faizleri üzerinden hesaplanan banka ve sigorta muameleleri vergisi,
Finansman gider kısıtlamasına tabi olmayan giderler	<ul style="list-style-type: none">• Teminat mektubu komisyonları,• Tahvil ihracı ile ilgili olarak yapılan baskı ve benzeri giderler,• İpotek masrafları,• Kredi sözleşmelerine ilişkin olarak ödenen damga vergisi veya banka havale ücretlerine ilişkin ödenen banka ve sigorta muameleleri vergisi,• Erken ödeme iskontoları veya peşin ödeme iskontoları,• Finansman gider kısıtlaması kapsamına giren gider ve maliyet unsurlarından yatırım maliyetine eklenenler,• İşletmelerce banka vb. kurumlardan temin edilen kredilerin, bu işletmelerin üzerinde herhangi bir finansman yükü kalmaksızın grup şirketlerine aktarılan kredilere ilişkin finansman giderleri (bu giderler krediyi devralan ve fiilen kullanan şirket bünyesinde gider kısıtlamasına tabi tutulacaktır),• 1/1/2013 tarihinden önce yapılan borçlanmalara ilişkin finansman giderleri,
Finansman Giderlerinden Finansman Gelirlerinin Mahsubu	Aynı yabancı kaynağa ilişkin olarak bir hesap dönemi içindeki aynı veya farklı geçici vergilendirme dönemlerinde oluşan kur farkı gelir ve giderleri mahsuplaştırılarak işlem tarihi veya dönem sonu itibarıyla bu kaynağa ilişkin net kur farkı gideri doğması halinde bu tutar finansman gideri kısıtlamasında dikkate alınacaktır. Bu mahsuplaştırma dışında finansman giderleri finansman gelirleriyle mahsuplaştırılmayacaktır.
Yıllara sari inşaat işi yapanların durumu	Gelir Vergisi Kanunu'nun 42 nci maddesi kapsamında birden fazla takvim yılına sirayet eden inşaat ve onarma işleriyle uğraşanların kullandıkları yabancı kaynaklara ilişkin finansman giderlerinden yıllara sari işin maliyetine dahil edilerek işin kesin kâr veya zararının tespit edildiği yıl kazancının hesaplanmasında gider veya maliyet unsuru olarak dikkate alınanlar, işin bittiği dönemde finansman gider kısıtlamasına tabi olacaktır.

Finansman gider kısıtlaması kapsamında kurum kazancından indirilemeyecek gider ve maliyet unsurlarına ilişkin KDV'ler	KDVK 30/d uyarınca kazancın tespitinde indirimi kabul edilmeyen giderler dolayısıyla ödenen KDV indirilemez. Taslakta bu konuda açıklama yapılamamıştır.
---	--

1- Finansal Gider Kısıtlamasına Giren Mükellefler

Finansal Gider kısıtlaması **yabancı kaynakları öz kaynaklarını aşan kurumlar vergisi mükellefleri** (aşağıda belirtilen finansal kuruluşlar hariç) hakkında uygulanacaktır.

Uygulamada “yabancı kaynaklar”, bilançonun kısa vadeli yabancı kaynakları ve uzun vadeli yabancı kaynaklar toplamı olarak dikkate alınacaktır. Kıyaslamada dikkate alınacak yabancı kaynaklar, bilançodaki finansman giderine yol açan yabancı kaynakları değil tüm yabancı kaynakları (kısa vadeli yabancı kaynaklar ve uzun vadeli yabancı kaynakların **tamamını**) kapsamaktadır.

Dolayısıyla mükellefler her bir geçici vergi döneminin son günü itibariyle **Vergi Usul Kanunu düzenlemelerine göre** bilanço düzenleyecekler ve söz konusu bilançonun;

III-Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar+IV-Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklar toplamı ile, **V-Özkaynaklar toplamını,** Karşılaştıracaklardır.

Kısa+Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklar toplamının V-Özkaynaklar'dan fazla olması halinde, aşan kısma isabet eden finansman giderlerinin %10'un kurum kazancının tespitinde gider olarak dikkate alınamayacaktır.

Finansman Gider Kısıtlaması Kıyaslama Tablosu

(1)	Özkaynak	500.000 TL
(2)	Yabancı Kaynak (Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar + Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklar)	1.000.000 TL
(3)	Finansman Gider Toplamı	200.000 TL
(4)	Özkaynağı Aşan Kısım: (2) - (1)	500.000 TL
(5)	KKEG Hesaplamasında Dikkate Alınacak Oran (4) / (2)	%50
(6)	Aşan Kısma İsbet Eden Finansman Gideri (3) X (5)	100.000 TL
(7)	KKEG Olarak Dikkate Alınacak Finansman Gideri (6) X %10*	10.000 TL

2- Finansal Gider Kısıtlaması Uygulamayacak Mükellefler

- 4632 sayılı Kanun kapsamında faaliyette bulunan emeklilik şirketleri,
 - 5411 sayılı Kanun kapsamında faaliyette bulunan Türkiye'de kurulu mevduat bankaları, katılım bankaları, kalkınma ve yatırım bankaları, yurt dışında kurulu bu nitelikteki kuruluşların Türkiye'deki şubeleri ve finansal holding şirketleri,
 - 5684 sayılı Kanun kapsamında faaliyette bulunan sigorta ve reasürans şirketleri,
 - 6361 sayılı Kanunun ilgili maddelerinde yer alan sözleşmelere uygun olarak faaliyette bulunan finansal kiralama, faktoring, finansman şirketleri ve tasarruf finansman şirketleri
 - 6362 sayılı Kanun kapsamında sermaye piyasası faaliyetinde bulunan kurumlar
- Finansman gider kısıtlamasına tabi değildir.

3- Finansman Gider Kısıtlamasının Uygulanacağı Dönem

Finansal gider kısıtlaması ilk defa,

- Hesap dönemi olarak takvim yılını kullanan mükelleflerde 2021 yılının ilk geçici vergilendirme döneminden,
- Kendilerine özel hesap dönemi tayin edilmiş olan mükelleflerde ise 2021 yılında başlayan özel hesap döneminin ilk geçici vergilendirme döneminden,

Başlamak üzere uygulanacaktır.

Finansal Gider Kısıtlaması, her bir geçici vergilendirme döneminin son günü itibarıyla **finansman gider kısıtlaması öncesi** Vergi Usul Kanununa göre çıkarılacak bilanço esas alınmak suretiyle öz kaynak ve yabancı kaynak mukayesesi yapılarak uygulanacaktır.

Yıllık dönemde; hesap dönemi olarak takvim yılını kullanan mükelleflerde 31 Aralık tarihli bilanço, özel hesap dönemini kullanan mükelleflerde ise hesap döneminin son günü itibarıyla çıkarılacak bilanço esas alınacaktır.

Önceki geçici vergilendirme dönemlerinde finansman gider kısıtlaması şartlarını taşımayan mükellefler, şartların oluştuğu geçici vergilendirme döneminden itibaren (önceki geçici vergi dönemlerinde doğan finansman giderleri de dahil) finansman gider kısıtlamasına tabi olacaktır

4- Finansman Gider Kısıtlaması Kapsamına Giren Yabancı Kaynaklara İlişkin Gider ve Maliyet Unsurları

Bilançonun kısa ve uzun vadeli yabancı kaynakları içinde bulunan **1/1/2013 tarihinden itibaren sağlanan** yabancı kaynaklara ilişkin olarak kaynakların **kullanımına** ve **kullanım süresine** bağlı olarak doğmuş olan;

- Faiz,
- Komisyon,
- Vade farkı,
- Kâr payı, kur farkı ve benzeri adlar altında yapılan gider ve maliyet unsurları,
- Kredi faizleri üzerinden hesaplanan banka ve sigorta muameleleri vergisi gibi bir yabancı kaynağın işletmede kullanım süresine bağlı olarak doğan giderler,

Finansman gider indirimi kısıtlamasına tabidir.

5- Finansman Gider Kısıtlaması Kapsamına Tabi Tutulmayacak Yabancı Kaynaklara İlişkin Gider ve Maliyet Unsurları

Taslak tebliğde yapılan açıklamalara göre;

- Teminat mektubu komisyonları,
- Tahvil ihracı ile ilgili olarak yapılan baskı ve benzeri giderler ile,
- İpotek masrafları gibi herhangi bir **yabancı kaynak kullanımına bağlı olmaksızın yapılan giderler**,
- Kredi sözleşmelerine ilişkin olarak ödenen damga vergisi veya banka havale ücretlerine ilişkin ödenen banka ve sigorta muameleleri vergisi gibi bir **yabancı kaynağın kullanım süresine bağlı olarak doğmayan gider ve maliyet unsurları**,
- Bir finansman gideri olmayıp finansman geliri azalması niteliğinde olan satıcının yaptığı **erken ödeme iskontoları veya peşin ödeme iskontoları**,
- **Finansman gider kısıtlaması kapsamına giren gider ve maliyet unsurlarından yatırım maliyetine eklenenler**; Vergi Usul Kanununun 262 nci maddesi ve VUK Genel Tebliğlerinde yapılan açıklamalar çerçevesinde, zorunlu olarak ya da mükellefin ihtiyarında **yatırımların maliyete eklenen yabancı kaynaklara ait gider ve maliyetler**,
- İşletmelerce banka vb. kurumlardan temin edilen kredilerin, bu işletmelerin üzerinde herhangi bir finansman yükü kalmaksızın **grup şirketlerine aktarılan kredilere** ilişkin finansman giderleri (bu giderler krediyi devralan ve fiilen kullanan şirket bünyesinde gider kısıtlamasına tabi tutulacaktır),
- Finansman gider kısıtlamasına ilişkin düzenleme 1/1/2013 tarihinden itibaren yürürlüğe girmiş olduğundan, **1/1/2013 tarihinden önce yapılan borçlanmalara ilişkin finansman giderleri**,

Finansman gider indirimi kısıtlamasına tabi değildir.

6- Yıllara Sari İnşaat Ve Onarma İşleri İle Uğraşan Mükelleflerde Finansman Gider Kısıtlaması Uygulaması

Gelir Vergisi Kanunu'nun 42 nci maddesi kapsamında birden fazla takvim yılına sirayet eden inşaat ve onarma işlerle uğraşanların kullandıkları yabancı kaynaklara ilişkin finansman giderlerinden yıllara sari işin maliyetine dahil edilerek işin kesin kâr veya zararının tespit edildiği yıl kazancının hesaplanmasında gider veya maliyet unsuru olarak dikkate alınanlar, işin bittiği dönemde finansman gider kısıtlamasına tabi olacaktır.

Birden fazla inşaat ve onarma işinin birlikte yapılması veya yıllara sari inşaat ve onarma işlerinin yanı sıra başka işlerin de bulunması halinde, yapılan finansman giderleri hangi yılın kâr veya zarar tutarının tespitinde dikkate alınıyorsa, o yılda gider indirimi kısıtlamasına konu edilecektir.

1/1/2021 tarihinden önce mahiyet ve tutar itibarıyla kesinleşmiş finansman giderlerinden yıllara sari inşaat ve onarma işinin maliyetine dahil edilen tutarlar ise işin bittiği /kazancın beyan edildiği tarih dikkate alınmaksızın finansman gider kısıtlamasına tabi olmayacaktır.

7- Finansman Gideri Yanında Finansman Gelirinin De Bulunması Durumunda Finansman Gider Kısıtlama Uygulaması

Finansman giderlerinin yanı sıra finansman geliri de elde etmiş olan mükelleflerde söz konusu **gelir ve giderlerini birbiri ile mahsup edilmeksizin** yani netleştirme yapılmadan finansman giderleri toplamının tamamı gider kısıtlamasına konu edilecektir.

1/1/2013 tarihinden itibaren sağlanan **yabancı kaynaklardan doğan kur farkı** giderleri kısıtlamaya tabi tutulacaktır.

Aynı yabancı kaynağa ilişkin olarak **bir hesap dönemi içindeki** aynı veya farklı geçici vergilendirme dönemlerinde oluşan kur farkı gelir ve giderleri mahsuplaştırılarak işlem tarihi veya dönem sonu itibarıyla bu kaynağa ilişkin net kur farkı gideri doğması halinde bu tutar finansman gideri kısıtlamasında dikkate alınacaktır.

Aynı dönem içinde olsa bile **farklı yabancı kaynaklara ilişkin** olarak oluşan kur farkı gelirleri ile kur farkı giderlerinin birbirinden mahsup edilemeyecektir.

Tebliğde verilen örnekte, her kredinin ayrı bir kaynak olarak değerlendirildiği anlaşılmaktadır.

Tebliğde örnek veya açıklama bulunmamasına karşılık satıcı borçlarında her satıcının bir kaynak olarak değerlendirilmesi gerektiği kanaatindeyiz.

Satıcılar hesapları dahil bilançonun pasifindeki kısa ve uzun vadeli yabancı kaynaklarda yer alan tüm hesapların Vergi Usul Kanununun 280 inci maddesi kapsamında değerlemesinden kaynaklanabilecek kur farkı giderleri gider kısıtlaması kapsamında değerlendirilecektir. (Dış ticaret sermaye şirketleri veya sektörel dış ticaret şirketlerine ilişkin özel düzenleme hariç)

Temin edilen yabancı kaynağın mevduat vb. şekillerde değerlendirilmesi sonucu doğacak kur farkı geliri şirketin bilançosunun aktifinde yer alan bir varlığın değerlemesi sonucu olduğu için, yabancı kaynağa ilişkin kur farkı giderinden mahsup edilemeyeceği belirtilmiştir.

Aktif varlıkların değerlemesinden negatif kur farkı doğması halinde de doğan bu negatif kur farkı da finansman gider kısıtlamasına tabi **tutulmayacaktır.**

8- Dış Ticaret Sermaye Şirketleri veya Sektörel Dış Ticaret Şirketlerinde Finansman Gider Kısıtlamasında Özel Uygulama

İmalatçı veya tedarikçi şirketlerle imzalanan aracılı ihracat sözleşmesine dayanarak dış ticaret sermaye şirketleri ve sektörel dış ticaret şirketleri üzerinden aynı değerle alınıp aynı değerle ihracatı gerçekleştirilen, malın üretimi veya tedarikine ilişkin tüm yükümlülüklerden doğrudan ve münhasıran imalatçı veya tedarikçi şirketlerin sorumlu olması ve ihracattan doğan finansman yükünün aracılı ihracat sözleşmesinin tarafı olan imalatçı veya tedarikçi şirketlere aktarılması kaydıyla, bu işlemler nedeniyle dış ticaret sermaye şirketleri veya sektörel dış ticaret şirketleri nezdinde finansman gider kısıtlaması uygulanmayacaktır.

Ancak, dış ticaret sermaye şirketleri ve sektörel dış ticaret şirketlerinin kendi nam ve hesabına yurt içinden satın aldıkları malların satışından doğan finansman giderleri finansman gider kısıtlamasına tabi tutulacaktır.

9- Örtülü Sermaye, Transfer Fiyatlandırması Yoluyla Örtülü Kazanç Dağıtımı ve Binek Otomobillerde Gider Kısıtlaması Uygulamaları Nedeniyle KKEG Olarak Dikkate Alınan Finansman Giderlerinin Durumu

İşletmenin kullanmış olduğu yabancı kaynaklara ilişkin faiz ve kur farkı gibi giderlerin örtülü sermaye, transfer fiyatlandırması yoluyla örtülü kazanç dağıtımı veya binek otomobillerde gider kısıtlaması uygulamaları nedeniyle zaten kurum kazancının tespitinde gider olarak dikkate alınmamış olduğundan, KKEG olarak dikkate alınmış olan bu finansman giderleri finansman gider kısıtlamasına tabi tutulmayacaktır.

10- Adi Ortaklıklarda Finansman Gider Kısıtlaması

Finansman gider kısıtlaması uygulamasında adi ortaklıklar, adi ortaklığı oluşturan ortaklardan ayrı bir birim olarak değerlendirilecektir. Adi ortaklığın finansman giderleri, adi ortaklığın ortakları tarafından doğrudan kendi finansman giderlerine dahil edilmeyecektir.

Ancak, bilançolarında yabancı kaynak tutarı öz kaynak tutarını aşan adi ortaklıklarda, aşan kısma münhasır olmak üzere, yatırımın maliyetine eklenenler hariç, işletmede kullanılan yabancı kaynaklara ilişkin faiz, komisyon, vade farkı, kâr payı, kur farkı ve benzeri adlar altında yapılan gider ve maliyet unsurları toplamının %10'u ortakların hisseleri oranında, verecekleri beyannamelerinde KKEG olarak dikkate alınacaktır.

11- Finansman Gider Kısıtlaması Kapsamında KKEG Olarak Dikkate Alınacak Finansman Giderlerine ilişkin KDV'nin Durumu

Kurumlar vergisi tebliğinde bir açıklamaya yer verilmemiş olmasına karşın Gelir İdaresi Başkanlığı internet sitesinde yayınlanan 36 Seri No.lu KDV Tebliğ Taslağında finansman gider kısıtlaması kapsamındaki giderlere ait katma değer vergilerinin indirilmesine müsaade edileceği anlaşılmaktadır.